

Lieuwejan van Dalen

Apartheid?

Enige tijd geleden betitelde mensenrechtenorganisatie Amnesty International Israël als een apartheidstaat wegens de behandeling van de Palestijnen. Heeft die beschuldiging een basis in het internationaal recht? De vergelijking met de apartheidspolitiek van de Republiek Zuid-Afrika (1948-1994) is vergezocht.

Wat is apartheid? Wikipedia zegt hierover dat het een politiek is die ernaar streeft een bepaalde bevolkingsgroep systematisch te laten domineren over een (of meerdere) andere bevolkingsgroep(en). Apartheid wordt beschouwd als een misdaad tegen de menselijkheid. Is het terecht om de staat Israël zoiets te verwijten?

Systeem

Amnesty International stelt dat de Israëlische autoriteiten een systeem van onderdrukking en overheersing hanteren dat leidt tot apartheid tegen Palestijnen in Israël, in de Gazastrook en op de Westelijke Jordaanoever. Die onderdrukking uit zich in het onrechtmatig onteigenen van land en eigendommen. Verder beperkt Israël hen volgens Amnesty in hun bewegingsvrijheid, ontzegt hun het recht op nationaliteit en staatsburgerschap, en doodt het demonstranten onwettig. Bovendien blokkeert Israël illegaal de toegang tot de Gazastrook, waarmee het de burgers daar collectief straft en de humanitaire crisis verergert. Is dat niet hetzelfde als apartheid?

Definitie

Feit is dat er geen definitie van apartheid terug te vinden is in internationale verdragen of het internationale gewoonterecht. Amnesty International hanteert een eigen definitie, die alles wat met ongelijkheid te maken heeft als 'apartheid' betitelt. Zodoende wordt er een beeld neergezet van de staat Israël die niet-Joden systematisch benadeelt.

Manke vergelijking

Historisch gezien verwijst apartheid naar het systeem dat tot 1994 in Zuid-Afrika gold, waarbij 'wit en zwart' strikt werden gescheiden. Maar die vergelijking gaat in Israël niet op. In Zuid-Afrika was er namelijk een wettelijke basis voor het uit elkaar halen van witten en niet-witten, ook in fysiek opzicht. Dat is in Israël geenszins het geval.

Zo zei minister Issawi Fredj, zelf Arabisch Israëli, kort geleden tegen Europese journalisten: 'Het kan niet zo zijn dat ik, als Arabier, als moslim, minister van de Israëlische regering ben, en u definieert het als "apartheidstaat". Dat is niet logisch.'

Beter af

Is de positie van niet-Joden in Israël dan geweldig te noemen? Nee, er zouden best dingen verbeterd kunnen worden, zowel voor een Israëlische Arabier in Jeruzalem of Akko als voor zijn 'familiedid' in Ramallah of Jenin die zichzelf 'Palestijn' noemt. Maar het is algemeen bekend dat de meeste Israëlische Arabieren niet onder Arabisch bestuur willen leven. Als staatsburgers van de democratische staat Israël zijn ze veel beter af dan de Palestijnen onder zelfbestuur. De bevolking van Gaza zucht onder het terreurbewind van Hamas. Ze zijn ook beter af dan de bevolking van de Westelijke Jordaanoever die staat onder de Palestijnse Autoriteit – armoede, misdaad en corruptie bepalen er het dagelijks bestaan. «

Joodse symbolen

Zuurdeeg verbranden vóór Pesach

Met Pesach viert Israël de bevrijding van de slavernij in Egypte. Het mag gericht zijn op een toekomst van vrijheid. Het vredegerijk zal komen. Om tot vrijheid te komen is levensvernieuwing nodig. Dat begint met het verwijderen van het oude zuurdeeg 'van slechtheid en boosaardigheid om een nieuw deeg te zijn' (1Kor. 5:7; vgl. Ex. 12:15). Daartoe behoort, naast het kwaad in het persoonlijk leven, ook het oorlogsgeweld, zoals in Exodus verteld wordt over de Farao en zoals Rusland het uitvoert in Oekraïne. In Israël verwijdert men symbolisch het *chameets* of zuurdeeg door het te verbranden. Het nieuwe leven of de echte vrijheid (*cheroet*) ontvangt 'degene die zich bezighoudt met het bestuderen van de Tora' (Misjna Avot 6:2).